

MAPREJ

Glasiło Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Franciška ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V aprilu 1922 računamo pk po 4 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Eksperimenti, ki stanejo denar.

Pod tem naslovom je objavil z dne 24. marca t. l. socialistični dnevnik »Prosveta«, ki izhaja v Ameriki, članek, ki tako točno osvetljuje žalostne prometne razmere v Jugoslaviji, da ga v celoti ponatiskujemo:

Po sklenjenem premirju so delali v Belgradu eksperimente. To niso bili gospodarski eksperimenti, kljub temu so pa v tesnem stiku z gospodarstvom. Delali so pač eksperimente z ministri. Kdor je po sklenjenem premirju bolj glasno kričal, da je za ujedinenje in za kraljevino, je lahko postal minister, ako je imel pod svojo komando nekaj poslancev, ki so tako glasovali, kot jim je on ukazal, da glasujejo na željo vlade. Tako se je zgodilo, da je postal železniški minister Korošec, duhoven in znan vodja slovenskih klerikalcev.

Ne glede na to, da je Korošec malo ali nič razumel o železnicah, ker je bil duhovnik, je imel kot klerikalec svoje posebne namene. Pri klerikalcih pa ni bilo še nikdar v navadi, da nastavijo take ljudi na odgovornih mestih, ki kaj znajo, ampak pri njih je že od nekdan dobil službo tisti, ki se je izkazal dobrega agitatorja za klerikalno stranko.

Ravno po sklenjenem premirju so jugoslovanske železnice potrebovale dobrega železniškega ministra. Sovražnik je kvaril in podiral železnice pri svojem umikanju. Pa tudi železniška oprema je bila zelo izčrpana zaradi dolgotrajne vojne. V železniški službi je bilo treba dobrih železničarjev, ki se razumejo na železniško službo. Posebno jugoslovanske železnice so potrebovale najboljše strokovnjaške moči.

In kaj je storil Korošec? Izzval je nalašč splošno stavko na jugoslovanski železnicah, ki je končala z žalostno tragedijo na Zaloški cesti. Nastala so preznanja železničarjev in najboljši železničarji so bili pometani na cesto, da je bil napravljen prostor za klerikalne privržence in protežirance.

Železnice, ki že tako niso v dobrem stanju, so pričele radi takega početja iti rakovo pot. Delavski listi in drugi elementi v Jugoslaviji so svarili pred takim početjem, ki ne more voditi drugam, kot v propastenje železnic. Tega svarilnega glasu niso poslušali v Belgradu, ker so bili preveč zaposleni z eksperimentalnim izbiranjem ministrov, ne glede na njih zmožnosti, ampak če so kraljevaši.

Posledice teh eksperimentov so zdaj tukaj.

Po konzularnih poročilih ameriških konzulov se železnice v Jugoslaviji nahajajo v takem stanju, da se je bač, da železniški obrat vsak trenotek odneve. V Srbiji je osemdeset odstotkov železniških pragov za nič, v drugih provinciah pa šestdeset odstotkov. Vlaki zapuščajo tire, ker žreblji, zabiti v trhle prage, ne drže tračnic. Vozovi in lokomotive kriče po popravilu, kajti izrabljeni so do kraja.

Železnice so takorekoč kri vsakega naroda. Ta kri je pa v Jugoslaviji tako bolna, da jo je treba nadomestiti s popolnoma novo krvjo, da se ohrani bolnik pri življenju. Po železnicah se odvažajo produkti iz tovarn na trg. Železnice služijo kmetu, da pošlje svoje pridelke na trg. V današnjih dneh ne zadostuje več kmetu, ako lastuje le rodovitno zemljo, na kateri pridelava vsega dosti, temveč kmet mora imeti tudi dobra prometna

sredstva, da spravi lahko svoje produkte po primerni ceni na trg. Železnice so takorekoč žlebi, po katerih se pretaka trgovina vsega naroda. In če je to pretakanje ustavljeno ali zadržano, da se ne more vršiti redno, prične pešati gospodarstvo. Pešanju gospodarstva pa sledi bankrot, ako še škoda pravočasno ne popravi in tako odvrne prihajajoči polom.

Ameriško konzularno poročilo pravi, da je eden glavnih vzrokov, da se Jugoslavija ne more postaviti na dobre gospodarske noge, slabo stanje železnic.

Ameriška konzula sta povedala odprto, kje je napaka. Zdaj je odvisno od merodajnih faktorjev v Belgradu, ako se ta napaka popravi. Poravnati jo ne more nihče drugi, kot tisti, ki odločajo o usodi Jugoslavije. Ako so dalekovidni ljudje, se bodo lotili dela, ako niso, pa pojde stari »šlendrijan« dalje, dokler ne bo mogoče več popravljati in ne more drugega slediti še kot polom.

KAJ JE VSE RUSIJA PRETRPELA.

Ruski filozof in pisatelj grof Lev Tolstoj je napisal nekoliko pisem, ki so — doslej nepoznana — prišla v javnost.

V enem teh pisem pripoveduje, kako se je pogovarjal z nekim 95 let starim možem in ga poslušal, ko mu je pripovedoval o časih, ko so v Rusiji še redno pretepali vojake. To poročilo mu je dalo temelj za povest »Nikolaj Pretepač« in pravi:

»V svojih mislih sem začel pretresavati slučaje človeške brutalnosti, o katerih sem čital v ruski zgodovini — krutosti, katere je zakrivil Rus, dasi je kristjan in dober človek. Na srečo ali nesrečo zame — spominjam se le preveč takih slučajev.

HENR. PROMYK:

TRJE.

Prevel Š—k.

Ko sem zapustil učiteljišče, sem bil še zadosti neumen, da bi ne verjel v vsoto cerkveno parado...

Taka je pač vzgoja učiteljskega narščaja!

Tako sem hodil v vaško cerkev, stal sem po cele ure pri maši in pridigi za orglami in — počasi sem odpiral oči in začel misliti na to, česar nas v šoli niso naučili, na — življenje... Pri orglah se je krivil stari nadučitelj. Siv, glava plešasta, majhni možgani, vinsko srce, duša revna — z eno besedo — star šomošter.

Igral je orgle, po želji župnika molil, tolkel se je po prsih, pel tako, da je vse prekričal — in ovčic za striženje je bilo v cerkvi zadosti! — vse to v čast Bogu. V nedeljo popoldne je molil skupno s šestimi ženščinami in starim revežem rožni

venec. — Videl si ga pri vseh procesijah, hodil je na božjo pot in molil litanije. Posebno pa ni pozabil moliti, kadar so ga ljudje gledali. Doma pa ni pokleknil, tudi pokrižal se ni — radi pijanosti, kajti napil se je večkrat do nezavesti. Otroke v šoli je poučeval z batinami in grobim zmerjanjem. Sicer je posedal več v gostilni kot v šoli.

Dasiravno so šolske oblasti za vse to vedele, niso storile nič. Tudi mu ni škodovalo, da ni imel v šoli nobenih uspehov: župnik ga je hvalil do nebes, tako da so ga »gospodje« še dolga leta držali v šoli.

Njegova žena je bila nekdanja kuharica nekega kanonika, imenovali smo jo »sv. Ana«.

No, pobožni učitelj. Odšel je. Na njegovo mesto — k orglam — se je vsedel mlajši. Brada še temna, glava pa že plešasta. Možgani majhni, srce iz kamna. Med pridigo je čital romane dvomljive vrednosti — ponajveč »kronike«. Druga-

če se je zabaval s sosedi. Molil je na glas, pel za štiri. Ni zamudil večkrat obiskati župnišče. — Pri župniku se je pri-toževal čez mlade »brezverce« — polivalil kuharico... V gostilno je rad zahajal in sedel je po cele ure, pil je pa malo — žena mu ni dala denarja — zato pa je tembolji govoril različne nezmisle — zelo rad je pa opravljal. Če je pa bila prilika, se je vsedel k župnikovi mizi in pil na župnikov račun, kil in pil...

Šola zapuščena, mladina zanemarijena, poduk brez uspehov. Župnik ga je pa hvalil in ko je bil radi neuspehov v šoli prestavljen, je župnik napodil deputacijo kmetov na okrajno glavarstvo in k šolski oblasti. Pomagalo ni nič. Torej — slovo s pijačo, govorancami in jokom...

No, pobožni učitelj — Odšel je.

V šolo se je preselil tretji.

V nedeljo so bile orgle tihe. Zastonj se je župnik pri oltarju obračal. Drugo nedeljo zopet tako, dasiravno je bil župnik že dvakrat radi tega pri nadučitelju

Ivan Grozni je sežigal, utapljal in obglavljaj ljudi kot divja zver. Bilo je strašno. Toda krutosti Ivana Groznega so zame oddaljene vizije, legende. Teh grozodejstev nisem videl z lastnimi očmi.

Isto velja za grozodejstva, ki so se dogodila v času med vladami Mihaela in Aleksija. Sele ko pridemo do časa Petra Velikega, začnejo postajati te stvari resnične in živeče zame.

Ko čitam grozovite čine te blazne zveri — tega nebrzdanega krvoloka — se mi zdi, kakor da ti strahotni čini prizadevajo mene osebno, da so dejanski izvršene nad menoj.

Moj prvi nagib je nagib sovraštva, potem zaničevanje in želja, da bi zločinca raztrgal in polomil. Toda to ni, kar zahtevajo slučajji. Moja čustva me silijo, da bi storil nekaj takega, kar bi moral storiti, če bi se moje drage zlorabilo in mučilo v moji navzočnosti — ali pa tudi če bi ne bili ravno moji dragi, nego katerikoli človek.

Toda v začetku nisem bil v stanu odkriti, nisem mogel razumeti, kaj zahtevajo ti občutki od mene in zakaj imajo taki dogodki tako silovito privlačnost zame.

Moja čustva revolte in studa so naraščala vselej, kadar sem čital o krutostih Petra Velikega ali Katarine Velike; in še bolj, kadar sem čital zgodbe zločinov, katere je izvršila Ana Ivanovna in carinja Elizabeta Petrovna.

Toda moje ogorčenje je doseglo višek, ko sem študiral življenje tiste nemoralne zveri Katarine II. in ko sem spoznal vso bestialnost in vso podlost tistih, ki so sestavljali njen dvor, nizkoten in hudodelski, ki je karakteriziral vse njene naslednike. Potem pride Pavel — jaz ne vem, kako to, da mi ta ni vzbudil takih občutkov ieze v srcu — kateremu je sledil morilec staršev Aleksander I. in njegov ljubljenec Arakčev, pretepač — ki je pretepal povsod ob vsaki priliki.

Živeči ljudje, ki so bili pretepani in mučeni po drugih živih ljudeh, Kristjani, izdani od svojih lastnih voditeljev, pretepani do smrti. Potem pride Nikolaj Pretepač, katerega grozodejstva so tako številna, da jih moj razum ne more obdržati.

Tako gleda Tolstoj, noseč v svojem mišljenju in spominu zgodbe ruske zgodovine, preko povesti groze.

To zgodbo bi si morali zapomniti vsi tisti, ki kritizirajo sedanjo vlado v Ru-

v šoli! Zato pa preobrat v šoli. Šola kot škaflička — zlepa seveda ni šlo — poduk se je vršil redno, vse dela, nadučitelj je povsod, svetuje, ukazuje, sam daje dober vzgled, njegovo delo se čuti povsod — v šoli in izven šole.

Kmetje so začeli šolo hvaliti, češ, sedaj vsaj ne plačujemo zastonj. Ampak v cerkvi je vladalo mrtvilo, orgle so bile tihe... Tihe orgle — smrtni greh — župnik prisega, da ne da odveze.

Denunciacija za denunciacijo. Učitelj in župnik pred sodnikom — župnik obsojen — disciplinarna obravnava — sekatura nadučitelja — Nadučitelj prestavljen brez navedbe vzrokov.

Tihe orgle so smrten, vnebovpijoč greh! No — brezverski učitelj... In z brezvercem smo šli — prostovoljno — vsi drugi. Šola zopet zapuščena, v cerkvi pa donijo zopet orgle — župnik se smehlja — ovčice gredo k striženju. Svobodna šola? Da — šomoštrija...

siji. Današnja vlada je nprda slaba, ne vemo še. Toda nobena stvar ne more biti tako slaba, tako grozovita, kot so bile strahote, skozi katere je moralo iti rusko ljudstvo pod carji, katere smo priznavali mi in vsi civilizirani svet, kot vladarje, ki vladajo Rusijo pravilno »po milosti božji«.

Mi vemo, da je Peter Veliki, »blazna zver in nebrzdan krvolok«, kot ga naziva Tostoj — postavil temelj ruske moči in velikosti. In Katarina II. »nemoralna zver«, kot jo Tolstoj pravilno naziva, je nadaljevala z delom Petra.

Mi vemo, da je brutalnost neizogibna v brutalnih časih med brutalnimi ljudmi.

In kar so ostudni vladarji Rusije vršili v nedavnih časih nad brezmočnim ruskim ljudstvom, to so vršili drugi taki vladarji v prejšnjih časih v vseh drugih deželah.

Kadar mučeno in zlorabljeno ljudstvo ne more več prenašati muk in se upre kot se je zgodilo v francoski revoluciji ali nedavno v ruski revoluciji, pride do prelivanja krvi in pokaže se brutalnost, katero obsoja civilizirani svet, ki pozablja ali ne ve, kakšne strahote je moralo ljudstvo pretrpeti prej.

Kar nam pripoveduje Tolstoj, nam živo predstavlja, kaj je bilo v spominu Rusov tedaj, ko je ljudstvo postalo gospodar in je imelo v svojih rokah carja in plemenitaše, ki so jih do tedaj mučili in preteпали do smrti.

Francoska revolucija je bila grozna, toda upravičena. Ruska revolucija je bila tudi grozna in še bolj upravičena.

In hinavski ali ignorantni svet, ki je strmel groze, ko so bili Ludovik XVI., Marija Antonieta in njun sin postavljeni na morišče, se ni spomnil, koliko življenj revnega naroda je uničil prej on in koliko življenj so uničili njegovi predniki.

Istotako se ni hinavski svet spomnil grozodejstev ruskiv carjev in caric nego je obsojal rusko ljudstvo, ki je s kratkim procesom spravilo zločinsko družino s sveta.

SODRUGI, PRIPRAVLJAJTE SE NA DOSTOJNO PROSLAVO PRVEGA MAJA!

Politične vesti.

+ Kleeplazenie. Dobro se spominjamo polpreteklih časov, ko je Slovenija še ječala pod habsburško Avstrijo, ki jo je hotela raznaroditi, nato pa jo izročili germanskemu imperializmu, ki je hotel preko nje zgraditi most do Jadrana. Kako malo odkritih besedi se je čulo takrat v naši javnosti in kako malo iskrenih stavkov je napisalo naše časopisje. In če se je zgodilo, da nas je blagovolilo njegovo veličanstvo najmilostneje posetiti, kako se je valjala naša javnost pred njim na trebuhu, kako je zavijalo oči naše časopisje! Poštene ljudi je bolelo srce, ko so gledali to bizantinstvo. Izbruhnija pa je svetovna vojna in vzbudila v tlačenih narodih zavest in ponos. Po vsem svetu je šel ta pokret, ki je vzdramil ljudstva daljne Afrike in Azije. Le naša tako blagoslovljena, a vendar tako nesrečna Jugoslavija se ni mogla in se ne more prebuditi iz tlačanstva. V srcu smo Slovenci ostali isto, kar smo bili pod Avstrijo: hlapci! Le berite slovenske časopise danes! Ali ne pišejo prav v istem smislu kakor takrat, ko smo še trpeli pod Habsburgovci? Jasno se je to pokazalo lani, ko nas je posetil naš sedanji kralj Alek-

sander. Kako je takrat vse — dediščina bivše Avstrije — teknovalo v kleeplazenu! Jasno se kaže to tudi sedaj, ko namerava kralj Aleksander zopet priti v Slovenijo. Radi verujemo, da je kralj demokračičnega duha, pristavljamo pa celo, da mu po našem mnenju hlapčevski ljudje kar nič ne imponirajo. — Višek bizantizma pa je dosegel »Slovenski Narod« s svojim uvodnikom dne 7. t. m.: Sedaj ko postane Ljubljana v resnici kraljeva prestolica, s tem da so kupili za kraljevo bivališče Cekinov grad, bo takoj zaslovela v zgodovini. Povzdignila se bo politično, gospodarsko in kulturno. Ljubljani napočijo zlati časi. To je nekako vsebina omenjenega uvodnika, če izpustimo vse prilžnjene besede. Vemo, da te besede niso iskrene in da bi bile prav tako lahko naslovljene na pokojnega Karla, zato jih ne smatramo za resne. Pristavljamo pa, da se tudi mi že veselimo teh zlatih časov. Zakaj, ljudje božji, bog nas je pogledal skozi veliko okno! Cene živlom in drugim življenskim potrebščinam padajo na predvojno višino, stauovanj bo kar naenkrat toliko, da bo lahko imel vsakdo po dve, banke bodo z vso vneto in naglico dovršile regulacijo Ljubljanice, tramvaj se podaljša do Aleša, Slepega Janca, Kanca in Jesiha, občinske davščine sploh odpadejo in ljubljanskemu županu se ne bo več treba pretepati z opozicijo. — Vremena Kranjcem bodo se ziasnila.

+ O potekni pogajani v Rapallu. Na večerajšnji seji ministrskega sveta je poročal ministrski predsednik Pašić o pogajanjih med laškim ministrom dr. Schanzerjem in med ministrom dr. Ninčićem. Izjavil je, da je dr. Ninčić v Rapallu zelo hraber in da ni hotel na noben način pristati na laške predloge. Minister Ninčić je povdarjal, da sme razpravljati samo o tem, kar je že določeno v rapallskem dogovoru. — Včeraj je odposlalo načelnništvo reške jugoslovanske stranke v Zagrebu, zunanjemu ministru dr. Ninčiću v Rapallo sledečo brzojavko: »Zahtevamo izvedbo rapallske pogodbe brez vsakršnega kompromisa ter z neposredno evakuacijo še zasedenega ozemlja in z morebitno uporabo § 16. statuta zveze narodov. Zahtevamo tudi povrnitev vse škode, ki jo imajo Jugoslovani na Reki.«

— V Belgradu mislijo, da imajo pravico vleči državljane za nos. Če bi bili odkritosrčni, bi povedali, da pokorno slede smernicam, ki jih diktirajo zavezniške kaplalistične države iz Pariza. Da niso že davno izvedli rapallske pogodbe, je kriva edinole jugoslovanska vlada, ki je zaradi intervencije Italije v Belgradu postala naravnost gluha in slepa. O izvršitvi rapallske pogodbe se bodo pomenkovali tudi na genovski konferenci, kjer bodo sklenili še marsikatero skrivno kupčijo.

± Odgovor Nemčije na pretirane francoske zahteve. Nemčija je včeraj predala v Parizu svojo noto, v kateri odgovarja na noto rapallske komisije. V tej noti naglašja najprej dejstvo, da je vrednost marke od decembra leta 1921. silno padla. Ako se Nemčiji ne posreči pridobiti potrebnih deviz za nabavo inozemskega žita, potem preti Nemčiji gladovanje. Nemška vlada je v velikih skrbih, kako se bodo stvari v poletju razvijale. V interesu vsega sveta je, da se prepreči padanje nemške marke in da se zabrani polom Nemčije. Težišče tega vprašanja leži v odplačilih v zlatu. Reparacijska komisija se tedaj naproša, da pregleda odločitve od 21. marca 1922 sporazumno z izvedenci in zastopniki onih držav, ki so pri tem neposredno interesirane. Z ozi-

rom na nočo od 28. januarja je smatrali kot edino sredstvo, da se krijejo reparacijski stroški in da se ustavijo menični tečaj. (zunanje posojilo). Le tako posojilo bi omogočilo izplačitev v gotovini že leta 1922. Zahteva, da se naloži Nemčiji 60 milijonov novih davkov in da se izda posebne kontrolne odredbe, nasprotuje zagotovilo, katera so dali zavezniki dne 16. junija 1919. Večje obdavčenje v Nemčiji, kakor je bilo takrat dogovorjeno, je nemogoče. Nemška vlada bi se z nadzorovanjem državnih financ nikakor ne mogla strinjati. — Dejstvo je, da se kapitalistična Francija ni ničesar naučila v pretekli svetovni vojni. Sicer namreč prav gotovo ne bi stavila Nemčiji svojih pretiranih zahtev, nad katerimi se škandalizira ves pošten svet.

+ **Dalekosežne odredbe laške vlade.** Ko so se pripeljali sovjetski delegati v Genovo, je laška vlada zastražila kolodvor in vse ulice in ceste, ki vodijo do hotela »Imperial«, kjer je nastanila rusko delegacijo. Na avtomobilih, s katerimi so se peljali v mesto ruski delegatje, so sedeli laški karabinjerji, oboroženi od nog do glave, nad ulicami pa so se dvigali zrakolovci, ki so pazili na morebitne zasede. Na morju pred lukco so zasidrani vojno ladjo, da prepreči vsak napad od morske strani. Hotel »Imperial« so ravnotako varno zastražili. Tem odredbam so se ruski delegati pristržno smehljali, ker jih smatrajo za preobsežne. Laška vlada, ki pozna svoje fašiste, je pa že vedela, zakaj jih je odredila.

+ **Otvoritev genovske konference je bila burna.** Na genovski konferenci sta se že ob otvoritvi spoprijela ruski delegat Čičerin in angleški delegat Barthou. Čičerin je naglaševal, da se bodo gospodarski odnosi evropskih narodov le tedaj uredili, če bodo pričeli z resničnim razoroževanjem vseh evropskih armad. Barthou je nato opozoril Čičerina, da so genovsko konferenco sklicali na podlagi canneških sklepov, ki sploh niso omenjali razorožitve. Posredoval je nato Lloyd George, ki si skuša pridobiti naklonjenost sovjetske Rusije. Zahteval je, da mu podelijo na današnji seji besedo, ker namerava podati gotove izjave. Baje bo govoril v prvi vrsti o razorožitvi ter zahteval, da se takoj razoroži mala antanta in Poljska. Francoska delegacija je dobila zagotovilo, da ne bo od nje nihče zahteval razorožitve.

+ **Kapitalistični zastopniki so pričeli v Genovi z novo komedijo.** 10. t. m. so ob 3. popoldne v Genovi ob prisotnosti zastopnikov 34 držav, slovesno otvorili konferenco za gospodarsko obnovo sveta. Na predlog angleškega ministra Lloyd Georgeja, so izvolili za predsednika laškega ministrskega predsednika de Facto, ki je imel otvoritveni govor, v katerem je med drugim izvajal: »Več let je že preteklo po svetovni vojni, toda Evropa se še vedno ni opomogla, temveč še vedno trpi zaradi nezaceljenih ran. Več kakor 300 milijonov ljudi se ne more preživeti vsled zavojenega gospodarskega stanja. Na gospodarski konferenci v Genovi snujemo veliko podjetje mednarodnega in popolnoma človekoljubnega delovanja. Izbrisani so tukaj vsi spomini na vojno sovraštvo. Tukaj nismo več prijatelji in sovražniki, nismo več zmagovalci in premaganci, ampak le ljudje in narodi, ki hočejo združiti vse svoje sile, da se doseže skupni socialni cilj. Zlasti v gospodarskem pogledu je Evropa razdeljena v toliko taborov, ki jih ločijo barriere drugega od drugega. Nadalje so v sred-

ni in v vzhodni Evropi dežele, posebno Rusija, ki so v gospodarskem življenju Evrope vedno izvrševale zelo važno nalogo in jo bodo tudi v bodočnosti morale izvrševati, ki pa so sedaj izločene iz gospodarstva v Evropi, v svojo in na našo škodo. Mi moramo z vsemi silami iskati sredstev, da odpravimo to nenormalno stanje. Italija bo z vso silo in v popolnem prepričanju podpirala one sklepe, ki bodo najbolj pripravni, da zajamčijo trajen mir in stalnost odnosajev med narodi.

Dnevne vesti.

Vitimir Fedor Jelenc. 10. t. m. je umrl odgovorni urednik »Jutra«. Vitimir Fedor Jelenc, Rojen je bil 1885. leta v Šenčurju pri Kranju kot sin tamošnjega učitelja, sedanega sivolasega ravnatelja Luke Jelenca. Deloval je pri »Dnevu«, potem je šel leta 1913. v Srbijo, kjer se je udeležil vseh bojev proti bivši avstro-ogrski monarhiji, nakar je ob razsulu deloval pri »Srpskih Novinah« v Solunu. Končno je odšel v Slovenijo, kjer je stopil v službo pri »Jutru«. Naj v miru počiva!

Ljubljana.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 26. marca do 1. aprila 1922 delo 219 moških in 91 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 251 moških in 100 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 115. — Promet od 1. januarja do 1. aprila 1922 izkazuje 7452 strank, in sicer 3203 delodajalcev in 4249 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1505. — V delo se sprejmejo: rudarji, zidarji, tesarji, mizarji, strojni ključavničarji, sodarji, čevljarji, slikarji, opekarski delavci, vzgojitelji, služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Redni letni občni zbor pevskega društva »Ljubljanski Zvon« se je vršil preteklo nedeljo popoldne. Predsednik, tajnik, pevovodja, blagajnik in arhivar so podali izčrpna poročila o društvenem delovanju v minoli sezoni, iz katerih posnemamo, da je bilo društvo zelo agilno. Založba novih skladb se pospeši. Društvo ima: 7 častnih, 86 ustanovnih, 325 podpornih in 70 izvršujočih članov. V preteklem letu je imel odbor 18 sej, pevski zbor 145 vaj. V novi odbor je bil nanovo izvoljen g. Zorko Prelovec kot pevovodja.

Za koncert pevskega društva »Smetane« iz Prage so v predprodaji vstopnice od 10. t. m. dalje v pisarni »Glasbene Matice«, na kar občinstvo že danes opozarjamo. Koncert se bo vršil v »Unionski« dvorani. Sedeži po 15, 12, 10, 8 in 6 Din.

Opozarjamo občinstvo na predavanje dr. R. Fuxa o telesni vzgoji in življenju v prirodi, ki se vrši danes, 11. aprila 1922 v veliki dvorani »Mestnega doma« ob 8. zvečer. Vstopnina 1 dinar za osebo.

Maribor.

Organizacija vojnih invalidov, vdov in sirot, poverjeništvu Maribor. Vsi organizirani p. n. člani in članice se vabijo, da se javijo v sredo, dne 19. in v soboto, dne 22. aprila t. l. v pisarni, Rotovski trg št. 9, dopoldne. Seboj naj prinesejo uradno potrdilo (od občinskega urada) ali imajo kaj premoženja, ali so ubogi (brez premoženja) in koliko imajo družinskih članov. Vsi p. n. člani in članice izven Maribora, n. pr. Sv. Peter pri Mariboru,

Sv. Lovrenc na Pohorju, Ruše, Selnica ob Dravi, Sv. Lenart v Slov. gor. itd., naj se zglasijo pri ondodnih svojih zaupnikih najkasneje do nedelje, dne 23. aprila t. l. Na poznejše prijave se ne bode oziralo. — Poverjeništvu Maribor.

iz stranke.

Diskusijski večer se bo vršil v sredo zvečer ob pol osmi uri v Spodnji Šiški v »Zadružnem domu«. Udeležite se te diskusije v polnem številu.

iz strok. gibanja.

Seja odbora podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila v torek, dne 11. aprila ob 18. zvečer v društvenih prostorih Šelenburgova ulica 6. II. nadstropje. — Predsednik.

»Socializem in vera« bo kmalu dotiskana. Knjiga bo precej obsežna in v lepi opremi, na dobrem papirju. Veljala bo 8 do 10 dinarjev. Kdor jo naroči takoj in pošlje 8 dinarjev, dobi knjigo lično in trpežno vezano. Naročila sprejema: Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Proletarci vseh dežel združite se! Ta klic velja za vse delavstvo, zato je najsvetejša naloga vsega razrednozavednega delavstva, da vztraja v strujenih vrstah in odklanja vsak poizkus kakršnikoli sovražnikov, ki bi hoteli sejati razkol v delavskih vrstah.

Dopisi.

Oplojniška sužnost! Krivično odmerjenje dohodninskega davka je razburilo tukajšnje ljudstvo prav močno. Največja krivica pa zadene pri dohodnini male obrtnike. Pregovor pravi, da vrana vrani oči ne izkljuje. Temu pregovoru so oplojniški klerikalci in liberalci zelo enaki. Dasiravno si v političnem mišljenju nasprotujejo in drugi druge bijejo, pa vendar ne pozabijo ubogega delavca odirati na vse načine! Da dokažemo resničnost krivičnega odmerjenja dohodninskega davka, vam podamo dokaz s sledečimi imeni mnogih oplojniških kapitalistov, in sicer: 1. slučaj: V Čadramu, Mizar, kateri nima toliko svoje posesti, da bi jo z roko pokrtil, je imel dohodka 9000 K, poleg tega je zadela rodbino bolezen, ki jo je pahnila v žalosten položaj. Vsak pametni človek ve, da ni bila brez stroškov, in vendar so ga pri odmeri dohodnine primerjali z nekim veleposestnikom v Brezju (Francu Sparoxicu), ki ga po njegovem imetju štejejo med 1 do dvakratnim milijonariem. Ta mizar in ta milijonar imata vsak enako dohodnino, in sicer 401 K 70 vin. Naj sodi trezno ljudstvo, če ni to krivica. Seveda je ta milijonar klerikalec kakor župan, ki je danes tudi že bogataš in po zaslugi kmetijske zadruge in ki ima tudi samo 688 K 50 vin. dohodnine. 2. slučaj: Kolar v Čadramu ima sicer malo posestvo, ki mu ne daje dosti kruha za njegovo mnogoštevilno družino (6 otrok), plačuje pa tudi 401 K 70 vin. Letnih dohodkov gotovo ni imel čez 10 tisoč kron. Neki imoviti posestnik v Oplojni, Ignac Pukl, bivši davčni izterjevalec, ki ima mesečno poleg lepega posestva 3000 K pokojnine, plača dohodnino 354 K 90 vin. 3. slučaj: Bogati posestnik Andrej Arbeiter z največjim posestvom v vasi Malahorna trguje z govejo živino. O njem slišimo, da plača dohodnine samo 354 K 90 vin. Temu pa primerjajmo nekoga revnega čevljarja na zgornji strani

Oplotnice, ki nima drugega kot hišo z vrtom, dohodnine pa 401 K 70 vin. 4. slučaj: Jože Oberski je velik lesni trgovec, posestnik več žag, posestnik valčnega mlina. Ilastnik trgovine in gostilne na Prihovi, ki se je proti neki osebi pred časom sam pohvalil, da poseduje v okraju Kojnice in okraju Slov. Bistrice 20 do 25 posestev. Kakor je v vasi Oplotnica vsakemu znano, je on priromal na Prihovo kot največji siromak. Sedaj pa plača za svoje bogastvo samo 2541 K 50 vin. Primerjajmo k temu davku davek 11.748 K 74 vin. nekoga malega posestnika, kateri ima malo lesno trgovino, ki je 50krat manjša kot Oberskova, pa mora vseeno plačati krog 6krat večji dohodninski davek. G. Oberski, ali vam kot klerikalcu vaš verski čut veleva, da tako krivično postopate proti že itak dovolj izmozganemu ljudstvu? Tudi vaša hudobija se bo enkrat maščevala. Če tu ne bomo naši pravice, jo bomo pri višji oblasti iskali! Imamo še naše poslance, ki bodo znali pot odpreti! Tedaj bo tudi vam veliki zvon za vselej odklenkal! Takrat ne bodo več pri vas odmerjali dohodninskega davka. Če vam ta članek ni zadosti, imamo še neštivilno slučajev in dokazov zoper vas! — Švarovič, klerikalec, Pukl, liberalcec, Jože Oberski, klerikalec, vsi ti so si roke podali in se zedinili, naj pogine ubogi delavec, češ, saj mi imamo vsega

v izobilju. Še enega smo pozabili imenovati, in sicer Florijana Stojana, upokojenega stražmojstra, trgovca, gostilničarja in lesnega trgovca, ki daje poročila o krivični odmeri dohodnine na davčne oblasti, sam pa plača komaj 868 K 5 vin., ko ima mesečno pokojnino in še k temu trajne obrti, ki mu tudi dosti nesejo, gotovo pa 50.000 K letno. — Ljudstvo strezni se, zadnji čas je!

Gospodarstvo.

= Valute. (Zagreb 10. aprila). Ameriški dolar 310 K, nemško-avstr. krona 0.04 K, čehoslov. krona 6 K, napoleonor 1000 K, nemška marka 1.10 K, rumunski lej 2.40, italijanska lira 16.80 K.

= Žitni trg. (Zagreb, 9. aprila). Pšenica 4.25 Din., koruza 3.50 Din., oves 3.25 Din., rž 3.45—3.50 Din., ječmen 3.17 do 3.25 Din., moka (štev. 0) 6.25—6.50 Din., otrobi 2.25—2.37 Din.

= Poljske odredbe proti draginji. Poljski finančni minister je odredil po nalogu ministrskega sveta najenergičnejšo prepoved izvoza živil. Ta odredba se v glavnem nanaša na žito, govejo živino; prašiče, mešano blago, mast in jajca. Zajedno se je ustanovila tudi komisija, ki bo izvajala brezobzirno kontrolo nad izvrševanjem odredbe. Uradniki, ki razkrijejo tihotapstva, dobe visoke nagrade, uradniki, ki bi zanemarjali službo,

božo ostro kaznovani. Koš pri nas tako tudi drugod izdajajo le naredbe, ki nima jo najmanjšega pravičnega socialnega čuta na sebi — so le izrodek že vsem dobro poznate buržujske morale. Preprosti delavci in stražniki bodo z največjimi napori odlikovali tihotapstva, uradniki pa, ki bodo brez skrbi sedeli doma, bodo zato dobivali nagrade.

= Padanje cen v Ameriki. Od novega leta do konca marca so padle cene vsem predmetom približno za 13.6%. Vendar pa so cene skoro še za 887% višje nego so bile pred vojno. Zanimivo je, da so se življenske potrebščine pocenile za 15%, oblačila za 29%, kurjava in razsvetljava za 7%, stanovanjske cene pa še vedno rastejo in so narasle samo v 3 mesecih za 6%.

UTRINKA.

Kdor dvomi o svoji moči, ni več močan, kdor dvomi o svoji veri, ni več veren. (Ivan Cankar.)

Delavci zahtevajo večjo mezdo in krajši delavnik. Kapitalisti zahtevajo manjšo mezdo in daljši delavnik. To je razredni boj. Kdor ni slep, razume.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Stanovanje z dvema sobama in priključki v okolici Ljubljane (največ 1 uro oddaljeno od Ljubljane) za takoj ali za prvi maj se išče. Ponudbe na „Mirna stranka“ pošto ležeče Domžale.

VAJENCA

za mizarsko obrt dobrih in poštenih staršev sprejemem. Merkel Anton, mizarski mojster v Šoštanju, Stajersko.

Največja izbira različnih pletenin, majic, nogavic in rokavic pri tvrdki **A. & E. Skaberné** Ljubljana, Mesni trg.

Inserirajte v Napreju.

Največja zaloga klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC, Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Medič, Rakovec & Zankl,

prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana d z o. z. Skladišče: Novisad.
Telefon 64. Brzjavni: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode. Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. „MERAKL“, Lak za pode. „MERAKL“, Linoieum lak za pode. „MERAKL“, Emajlni lak. „MERAKL“, Brunoline. Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

„ENERGOS“ priporoča svojo popravilnico za popravo elektrotehničnih, parnih in plinskih strojev vseh sestavov. Cene nizke. Strogo strokovnjaška izdelava.

delniška družba za elektrotehnično industrijo, Osišek I., županijska ulica 57
Brzjavni: „ENERGOS“
Telef. 362.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

UVOZ Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. IZVOZ

Telefon 336. „Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.
Čekovni račun št. 10.473.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim povištvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.20 ·82. Društveni delež K 17.103·71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2,963,093·48. Delež znaša K 100.—

Član postane lahko vsak.